

EU PODRŽAVA POLJOPRIVREDNIKE U SRBIJI

IPARD

eumogucnosti.rs

Dobrodošli u našu brošuru o podršci EU poljoprivredi u Srbiji!

Otkrijte transformativne inicijative i zajedničke napore Evropske unije i Srbije u jačanju poljoprivrednog sektora. Ova brošura služi kao sveobuhvatan vodič, koji predstavlja uticajne projekte i programe pomoći koji imaju za cilj unapređenje poljoprivrednih praksi, negovanje održivosti i doprinos ukupnom razvoju poljoprivrednih zajednica u Srbiji. Istražite jasne prednosti i zajedničku posvećenost naprednom poljoprivrednom okruženju. Primarni instrument Evropske unije za podršku poljoprivrednom sektoru u Srbiji je podrška u okviru Programa ruralnog razvoja Instrumenta za pretpristupnu pomoć, opšte poznatog kao IPARD. U središtu posvećenosti EU podsticanju rasta i održivosti poljoprivrede, IPARD igra ključnu ulogu u osnaživanju poljoprivrednika i ruralnih zajednica u Srbiji. Ova višestruka inicijativa je osmišljena da obezbedi finansijsku podršku, tehničku pomoć i mere za izgradnju kapaciteta u cilju povećanja konkurentnosti i modernizacije poljoprivrednog sektora.

ŠTA JE IPARD?

IPARD ima za cilj povećanje efikasnosti poljoprivredne prakse ulaganjem u fizičku imovinu poljoprivrednih gazdinstava, infrastrukturu u ruralnim sredinama, tehnologiju i usvajanje ekološki prihvatljivih metoda. Kroz ciljano finansiranje, IPARD olakšava implementaciju projekata koji promovišu ruralni razvoj, otvaranje novih radnih mesta i ukupan ekonomski napredak poljoprivredne zajednice.

Kada je reč o specifičnostima ovog programa, IPARD se fokusira na nekoliko ključnih oblasti, uključujući:

- 1 Diverzifikaciju poljoprivrednih gazdinstava:** Podsticanje poljoprivrednika da istraže alternativne tokove prihoda i diversifikuju svoje poljoprivredne aktivnosti.
- 2 Unapređenje poljoprivredno-prehrambenog sektora:** Ulaganje u ključnu infrastrukturu u ruralnim sredinama, modernizacija fizičke imovine poljoprivrednih gazdinstava, kao što su sistemi za navodnjavanje, skladišta i prerađivačke jedinice, mašine i mehanizacija za poboljšanje efikasnosti i konkurentnosti.
- 3 Kvalitet i standarde:** Promovisanje poštovanja standarda i sertifikata EU radi poboljšanja kvaliteta i utrživosti poljoprivrednih proizvoda.
- 4 Ekološku održivost:** Podrška ekološki prihvatljivim praksama i usvajanje metoda održive poljoprivrede za očuvanje prirodnih resursa i smanjenje uticaja na životnu sredinu.
- 5 Podršku mladim poljoprivrednicima i ženama:** Prepoznajući značaj negovanja inkluzivnosti i jednakih mogućnosti, IPARD ima za cilj da osnaži mlađu generaciju koja ulazi u poljoprivredu i žene koje su aktivno uključene u poljoprivredne aktivnosti. Ovo ne samo da doprinosi ekonomskom razvoju ruralnih područja, već i osigurava da se koristi od poljoprivredne podrške ravnopravno raspodeljuju među različitim grupama unutar zajednice poljoprivrednika.

Sveobuhvatnim razmatranjem ovih aspekata, IPARD predstavlja kamen temeljac u naporima EU u saradnji sa Srbijom, podstičući otpornu poljoprivredu, okrenutu budućnosti i usklađenu sa evropskim standardima, a takođe doprinosi održivom razvoju regiona.

Poljoprivrednici u Srbiji mogu da pristupe raznim merama u okviru Programa ruralnog razvoja Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPARD), koji pruža suštinsku podršku i mogućnosti za poljoprivredni sektor. Neke od ključnih IPARD mera koje su dostupne poljoprivrednicima u Srbiji uključuju **ulaganja u fizičku imovinu, ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda i proizvoda ribarstva, diversifikaciju ruralne privrede uključujući seoski turizam, agro-ekološko-klimatske mere, itd.**

ŠTA TREBA DA ZNAM PRE KONKURISANJA

Najznačajnija prednost koju IPARD donosi nacionalnim sistemima za podršku poljoprivredi je mogućnost dugoročnog planiranja i transparentna isplata sredstava. Kako podrška poljoprivrednoj proizvodnji u svakoj zemlji zavisi od procentualnog rasta BDP-a i ukupnog napretka nacionalne privrede, poljoprivredni budžet, koji se revidira na godišnjem nivou, prilagođava se trenutnim okolnostima. U slučaju IPARD fondova, budžet se utvrđuje na period od sedam godina, u skladu sa budžetskim ciklusom EU, uz minimalne ili nikakve promene u iznosu sredstava ili obliku podrške.

Kada se uzme u obzir nivo investicione podrške, koji može da varira u zavisnosti od konkretnih mera, obezbeđivanje fiksnog budžeta tokom dužeg perioda pruža sigurnost i omogućava dugoročno planiranje investicija. Ukoliko podnosioci zahteva poseduju potrebna znanja i veštine, mogu samostalno pripremiti zahteve za odobrenje projekata, zahteve za isplatu avansa/konačnu isplatu IPARD subvencija ili zahteve za izmene odobrenih projekata.

Podnosioci zahteva nisu u obavezi da sami preduzimaju sve aktivnosti u vezi sa podnetim zahtevima; imaju mogućnost angažovanja stručne pomoći preduzetnika ili pravnih lica registrovanih za predmetnu delatnost. Štaviše, za izradu tehničke dokumentacije, podnosioci zahteva mogu angažovati usluge stručnjaka poput arhitekata, inženjera ili drugih profesionalaca i pravnih lica registrovanih za navedene delatnosti.

U slučajevima kada podnosioci zahteva odluče da angažuju konsultante ili druge stručnjake, ključno je imati na umu da se ovi troškovi smatraju prihvatljivim i da mogu biti predmet IPARD podrške (opšti troškovi), prema propisanim kriterijumima.

Kako bi dobili podršku iz IPARD III programa, korisnici, nakon što im projekat bude odobren, mogu u početku sami da finansiraju celokupnu odobrenu investiciju (iz sopstvenih izvora ili putem kredita komercijalnih banaka). U suprotnom, IPARD korisnik može zahtevati avans IPARD subvencija do 50% vrednosti uturđene odlukom o odobravanju projekta. Zahtev za odobrenje avansa IPARD subvencija podnosi se u roku od 60 dana od dana donošenja odluke o prijemu saglasnosti na projekat, uz bankarsku garanciju koja iznosi 110% traženog iznosa avansa. Konačna nadoknada odobrenih sredstava očekuje se tek po okončanju administrativnog postupka od strane IPARD agencije.

Korisnici su takođe dužni da se pridržavaju plaćenog projekta i, u periodu od pet godina nakon konačne isplate IPARD subvencije, dužni su da dozvole kontrolu projekta i da omoguće uvid u dokumentaciju u vezi sa odobrenim/plaćenim projektom ovlašćenom osoblju IPARD agencije, organu nadležnom za kontrolu sprovođenja programa EU, ovlašćenim predstavnicima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, organizacionih jedinica Ministarstva finansija, Evropske komisije, Evropskog revizorskog suda i Evropske kancelarije za borbu protiv prevare (OLAF).

Pored toga, korisnik mora održavati investiciju u određenom periodu: nije dozvoljeno otuđivanje imovine, promena njene namene ili promena upotrebe ili prenošenje mašinerije. Korisnici moraju osigurati da druga lica neće koristiti predmet ulaganja iz bilo kog razloga.

Svi potrebni obrasci za prijavu dostupni su na internet stranici Uprave za agrarna plaćanja (IPARD agencija), organizacione jedinice Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede nadležne za objavljivanje IPARD poziva. Upravi se dostavlja i kompletirana dokumentacija.

Za sva pitanja možete se obratiti Upravi za agrarna plaćanja putem elektronske pošte na ipard.info@minpolj.gov.rs ili na telefon +381 11 31 07 013.

EU ZA POĽOPRIVREDU

DOSADAŠNJA ISKUSTVA

IPARD II (2014-2020) program je poslužio kao snažan mehanizam za unapređenje poljoprivrede u Srbiji, pružajući konkretnu podršku poljoprivrednicima za modernizaciju, održivost i povećanje konkurentnosti. Odgovarajući na rastuće potrebe poljoprivredne zajednice, IPARD II program je imao za cilj da doprinese dugoročnom razvoju i prosperitetu ruralnih sredina u Srbiji. Za najnovije i najtačnije informacije, preporučuje se konsultovanje zvaničnih izvora ili novosti koje objavljuju relevantni organi.

Prvi javni poziv raspisan je u decembru 2017. godine, a do kraja drugog IPARD ciklusa, **više od 1100 poljoprivrednika** imalo je priliku da iskoristi bespovratna sredstva Evropske unije. Ovim sredstvima korisnici su raspolagali do 2024. godine.

IPARD III Program 2021 - 2027

7.4 Budžet doprinosa EU po merama 2021 – 2027 u EUR za praćenje

	2021	2022	2023	2024
Investicija u fizičku imovinu poljoprivrednih gazdinstava	8.500.000,00	11.000.000,00	11.300.000,00	12.900.000,00
Investicije u fizičku imovinu za preradu i plasman poljoprivrednih proizvoda i proizvoda ribarstva	5.000.000,00	7.500.000,00	8.590.000,00	8.750.000,00
Agro-ekološko-klimatska mera i organska proizvodnja	0,00	0,00	2.180.000,00	2.320.000,00
Implementacija lokalnih razvojnih strategija – LIDER pristup	0,00	0,00	2.000.000,00	2.600.000,00
Investicije u ruralnu javnu infrastrukturu	0,00	0,00	0,00	8.390.000,00
Diverzifikacija poljoprivrednih gazdinstava i razvoj poslovanja	6.000.000,00	6.000.000,00	6.000.000,00	6.750.000,00
Tehnička pomoć	500.000,00	500.000,00	930.000,00	1.290.000,00
Ukupno	20.000.000,00	25.000.000,00	31.000.000,00	43.000.000,00

*Indikativni budžet po godinama

Izvor: <http://www.minpolj.gov.rs/download/DEC-C20237299-20.10.2023-Annex-IPARD-III.PDF>

ŠTA JE SLEDEĆE?

IPARD III program za Republiku Srbiju usvojen je Odlukom Evropske komisije u martu 2022. godine. U poređenju sa prethodnim programskim periodom, finansijski doprinos Evropske unije za IPARD III program povećan je na 288 miliona evra, što će sa doprinosom Republike Srbije i privatnim doprinosom primalaca, obezbediti preko 580 miliona evra podrške sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Indikativni budžet			EUR	
2025	2026	2027	2021 - 2027	%
15.200.000,00	15.190.000,00	12.310.000,00	86.400.000,00	30
11.000.000,00	10.000.000,00	9.640.000,00	60.480.000,00	21
3.300.000,00	3.300.000,00	3.300.000,00	14.400.000,00	5
3.200.000,00	3.300.000,00	3.300.000,00	14.400.000,00	5
11.340.000,00	14.380.000,00	17.730.000,00	51.840.000,00	18
8.090.000,00	9.120.000,00	9.880.000,00	51.840.000,00	18
1.870.000,00	1.710.000,00	1.840.000,00	8.640.000,00	3
54.000.000,00	57.000.000,00	58.000.000,00	288.000.000,00	100

Prvi javni poziv u okviru IPARD III programa počeo je u februaru 2024. godine, a sledi još poziva. Saznajte za koju IPARD meru ispunjavate uslove.

NERA 1

Investicije u fizičku imovinu poljoprivrednih gazdinstava

Pružajući značajnu podršku investicijama u imovinu i tehnička poboljšanja (izgradnja objekata i opremanje, nabavka mašina, mehanizacije, opreme, traktora, specijalizovanog vozila, ulaganja u proizvodnju i skladištenje obnovljive energije, upravljanje otpadom i otpadnim vodama), ova mera jača poziciju poljoprivrednika u **lancu snabdevanja hranom**. Pored toga, nudi podršku mladim poljoprivrednicima, povećavajući efikasnost, konkurentnost i održivost poljoprivredne proizvodnje u poljoprivredno-prehrambenom sektoru.

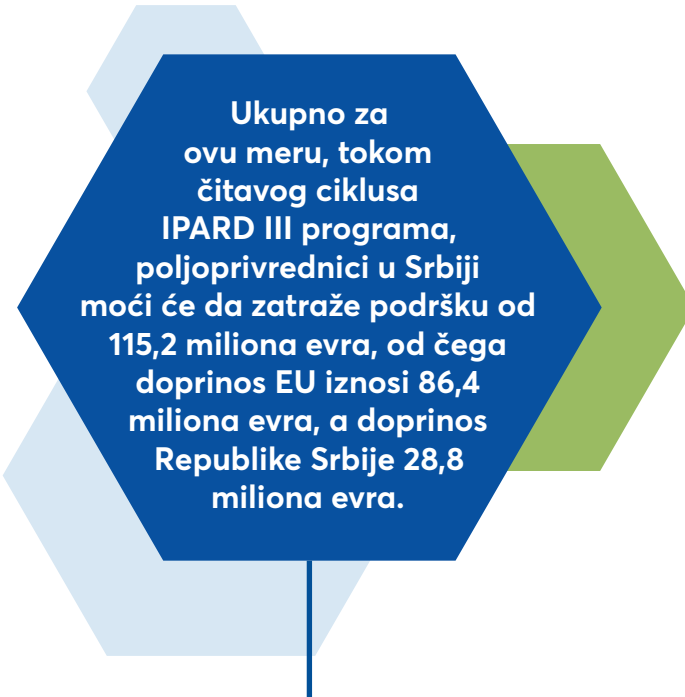
Podrškom investicijama u fizičku imovinu i tehnička poboljšanja, kao i uvođenjem novih mašina i tehnologija, i pružanjem podrške **mladim poljoprivrednicima** kroz Meru 1 – unapređuju se efikasnost, konkurentnost i održivost poljoprivredne proizvodnje u poljoprivredno-prehrambenom sektoru. Pored toga, poljoprivredna gazdinstva će se uskladiti se nacionalnim zahtevima i standardima EU u oblastima zaštite životne sredine, zdravlja, zaštite bilja i dobrobiti životinja.

Sektori obuhvaćeni ovom merom uključuju **mleko, meso, jaja, ribarstvo, voće, povrće, žitarice i industrijske useve i grožđe**.

Za prvi javni poziv za Meru 1 opredeljeno je ukupno 4,8 milijardi dinara (oko 41,1 miliona evra). Intenzitet pomoći kreće se od 60% do 75% ukupnih prihvatljivih troškova, u zavisnosti od toga da li je podnosilac mlad poljoprivrednik, sertifikovani proizvođač organskih proizvoda ili se investicija realizuje u planinskom području. Ukoliko se investicija odnosi na upravljanje otpadom i otpadnim vodama, kao i proizvodnju i skladištenje energije iz obnovljivih izvora, ovakva investicija ima pravo na dodatnih 10% intenziteta pomoći. Ukupan intenzitet pomoći ne može preći 75% ukupnih prihvatljivih troškova.

Bez obzira na ukupnu vrednost investicije, korisnik sredstava IPARD-a može zahtevati **minimalni iznos od 20.000 evra i maksimalni iznos od 1.000.000 evra po zahtevu, dakle ne više od 2.000.000 evra za ceo programski period IPARD-a III**.

Drugi javni poziv za Meru 1 najavljen je za septembar 2024. godine, sa fokusom na nabavku traktora. Za ovu priliku izdvojeno je blizu 2,7 milijardi dinara (oko 23 miliona evra). Treći poziv se očekuje u novembru ove godine, sa skoro 1,7 milijardi dinara (oko 14,4 miliona evra) opredeljenih sredstava. Kroz ovaj poziv, poljoprivrednici će moći da nabave novu mehanizaciju, mašine i opremu

Ukupno za ovu meru, tokom čitavog ciklusa IPARD III programa, poljoprivrednici u Srbiji moći će da zatraže podršku od 115,2 miliona evra, od čega doprinos EU iznosi 86,4 miliona evra, a doprinos Republike Srbije 28,8 miliona evra.

Investicije u fizičku imovinu koje se tiču prerade i plasmana poljoprivrednih proizvoda i proizvoda ribarstva

Investicije u fizičku imovinu koje se tiču prerade i plasmana poljoprivrednih proizvoda i proizvoda ribarstva: kroz podršku investicijama u modernizaciju prerađivačkih kapaciteta u skladu sa relevantnim standardima EU, ova mera unapređuje konkurentnost, efikasnost i održivost prehrambene industrije. Pruža bolji odgovor na društvene zahteve za zdravom hranom, uključujući bezbednu, visoko hranljivu i održivu hranu.

Pored toga, ova mera će pomoći u rešavanju izazova koji proističu iz uticaja klimatskih promena promovisanjem investicija u proizvodnju i skladištenje **iz obnovljivih izvora energije** i prihvatanjem praksi cirkularne ekonomije.

Deo aktivnosti u okviru ove mere doprineće jačanju položaja poljoprivrednika u lancu proizvodnje hrane, podsticanju njihove saradnje u kratkim lancima snabdevanja i podsticanju proizvodnje proizvoda sa dodatom vrednošću.

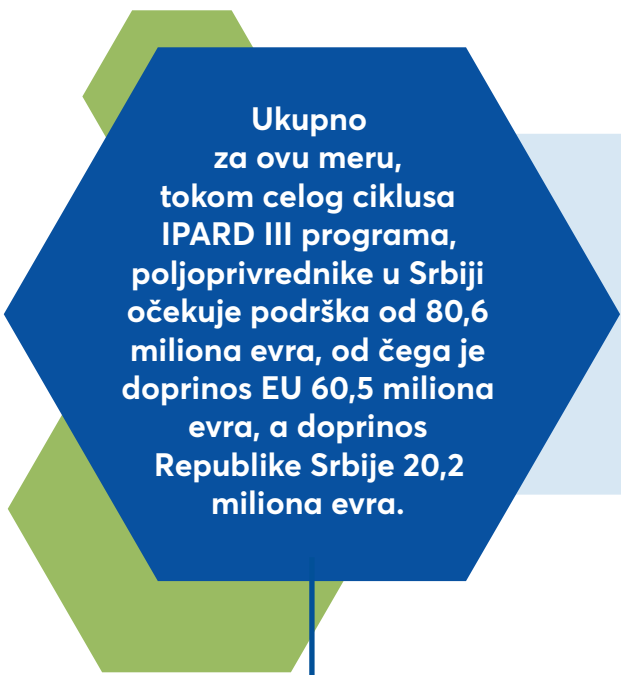
Mera 3 u okviru IPARD III programa se u suštini odnosi na pomoć poljoprivrednim gazdinstvima (preduzetnicima i preduzećima) uključenim u preradu i plasman poljoprivrednih proizvoda. Cilj je da im se pruži podrška u unapređenju svojih objekata i poslovanja kako bi dostigli standarde Evropske unije.

U okviru Mera 3 IPARD III programa podržavaju se sledeći sektori: mleko, meso, jaja, ribarstvo, voće, povrće, žitarice i industrijski usevi i grožđe.

Korisnici su preduzetnici i pravna lica/preduzeća/zadruge, sa manje od 25% kapitala ili glasačkih prava u vlasništvu javnih organa. Preduzeće se može sastojati od jednog ili više objekata (lokalnih proizvodnih jedinica). Korisnici moraju biti upisani u Agenciju za privredne registre Srbije sa aktivnim statusom.

Intenzitet pomoći može iznositi najviše 50% ukupnih prihvatljivih troškova. Za investicije koje se odnose na upravljanje otpadnim vodama, cirkularnu ekonomiju i obnovljive izvore energije, maksimalni intenzitet pomoći može se povećati za 10%. Primalac može zahtevati podršku, bez obzira na ukupnu vrednost investicije, za prihvatljive izdatke **od najmanje 20.000 evra do maksimalnog iznosa podrške od 1,3 miliona evra.**

Prema indikativnom planu poziva, objavljenom na internet stranici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, potencijalni primaoci mogu da očekuju prvi poziv u aprilu 2024. godine.

**Ukupno
za ovu meru,
tokom celog ciklusa
IPARD III programa,
poljoprivrednike u Srbiji
očekuje podrška od 80,6
miliona evra, od čega je
doprinos EU 60,5 miliona
evra, a doprinos
Republike Srbije 20,2
miliona evra.**

MERA 7

Diverzifikacija poljoprivrednih gazdinstava i razvoj poslovanja

Diverzifikacija poljoprivrednih gazdinstava i razvoj poslovanja imaju za cilj da povećaju nivo ekonomske aktivnosti u ruralnim područjima kroz diversifikaciju poljoprivrednih aktivnosti, osnivanje malih preduzeća i stvaranje mogućnosti za zapošljavanje u ruralnim sredinama.

Podrška u okviru sektora ruralnog turizma u okviru Mere 7 će uticati na povećanje privlačnosti ruralnih područja kroz proširenje turističke ponude i povećanje nivoa zaposlenosti u ruralnim zajednicama.

Kroz direktni plasman proizvoda, Mera 7 će doprineti povećanju prihoda poljoprivrednih proizvođača, dok će podrška u okviru sektora usluga malog obima podići ukupan nivo usluga u ruralnim sredinama.

Pored toga, mera ima za cilj da podstakne veće korišćenje obnovljive energije i prelazak na ruralnu ekonomiju sa niskim emisijama ugljen-dioksida, otpornu na klimatske promene.

Potencijalni korisnici u okviru Mere 7 su: 1. **Fizička lica** – nosioci porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, čija gazdinstva su registrovana u Registru poljoprivrednih gazdinstava, bez obzira da li se nalaze u urbanom ili ruralnom području; 2. **Pravna lica** – preduzetnici i pravna lica razvrstana u mikro i mala preduzeća prema definiciji iz Zakona o računovodstvu, čije poljoprivredno gazdinstvo se nalazi u ruralnom području i registrovano je u Registru poljoprivrednih gazdinstava.

Podrška se dodeljuje u vidu bespovratnih sredstava. Intenzitet javne podrške iznosi do 60% prihvatljivih troškova investicije. Javna podrška može biti povećana do 70% za zahteve koje podnose **mladi poljoprivrednici i/ili** sertifikovani proizvođači organskih proizvoda. Dodatnih 10% se može dati za investiciju koja se odnosi na **upravljanje otpadnim vodama i otadom / obnovljivu energiju** ili investicije iz domena **cirkularne ekonomije** (efikasna ponovna upotreba otpadnih materijala), a maksimalni intenzitet pomoći ne može biti veći od 75%.

Ukupno
za ovu meru,
tokom celog ciklusa
IPARD III programa,
poljoprivrednicima u Srbiji
na raspolaganju će biti 51,8
miliona evra koje je dodelila
EU, kao i 17,3 miliona
evra u vidu doprinosa
Republike Srbije.

U okviru ove IPARD mere – za jedan otvoreni poziv, korisnik bi mogao da dobije od 5.000 do 30.000 evra, u zavisnosti od izabrane aktivnosti. Korisnik može dobiti ukupnu podršku od maksimalno 600.000 evra javne podrške u okviru ove mere za ceo programski period IPARD III programa.

Pozivi za ovu meru tek treba da budu objavljeni. Prema indikativnom planu Uprave za agrarna plaćanja, poljoprivrednici mogu da očekuju prvi poziv u julu 2024. godine.

Ova mera podržava tehničku pomoć i troškove vezane za implementaciju IPARD programa. Cilj ove mere je da se pomogne u implementaciji i nadzoru nad sprovođenjem programa, kao i u njegovoj potencijalnoj modifikaciji.

Za ovu meru nema otvorenih poziva, imajući u vidu da ona nije namenjena poljoprivrednicima, odnosno krajnjim korisnicima.

MERA 4

Agro-ekološko klimatske mere i organska proizvodnja

Kako je najavljeno, tokom ovog sedmogodišnjeg ciklusa poljoprivrednicima u Srbiji biće na raspolaganju još tri mere koje su u procesu akreditacije. Jedna od njih je Mera 4, fokusirana na ekološki ugao proizvodnje hrane.

Ova mera doprinosi održivom upravljanju prirodnim resursima i prilagođavanju klimatskim promenama, ublažavajući njihove efekte kroz metode poljoprivredne proizvodnje usklađene sa zaštitom i unapređenjem životne sredine i prirodnih resursa. Ovo uključuje vodu, vazduh, zemljište, biodiverzitet, pejzaž i njegove karakteristike, koje prevazilaze relevantne obavezne standarde.

Agro-ekološko klimatska mera sastoji se od 4 operacije koje imaju za cilj da unaprede metode uzgoja prilagođene životnoj sredini i karakteristikama predela, kao i da **unaprede biodiverzitet i usluge ekosistema Republike Srbije, promovišu očuvanje vode i poboljšanje kvaliteta vode i doprinesu prilagođavanju klimatskim promenama i ublažavanju njihovog uticaja uglavnom korišćenjem održivih resursa i poboljšanjem upravljanja zemljištem**. Te operacije su:

- Rotacija useva na obradivim površinama;
- Zatravljanje međurednog prostora na trajnim nasadima;
- Uspostavljanje i održavanje traka oprašivača;
- Održivo upravljanje livadama i pašnjacima.

Podrška održivijim praksama i upravljanju poljoprivrednim zemljištem u ruralnim područjima doprineće održavanju povoljnog pejzaža i životne sredine za poboljšana javna dobra.

Korisnici ove mere su poljoprivredna gazdinstva, fizička ili pravna lica, uključujući i preduzetnike, upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava. **Minimalna prihvatljiva veličina poljoprivrednog zemljišta koja se može uključiti u odabrane vrste operacija je sledeća: – obradivo zemljište - 1 ha; voćnjaci – 0,5 ha; vinogradi – 0,3 ha; livade i pašnjaci – 1 ha.** Parcela pod ovom merom može biti vezana samo za jednu operaciju.

Intenzitet pomoći će biti 100% javni doprinos, što znači da će sve njihove investicije u potpunosti platiti IPARD.

Ukupno za ovu meru, tokom čitavog ciklusa IPARD III programa, poljoprivrednici u Srbiji moći će da dobiju 14,4 miliona evra koje je dodelila EU i još 2,5 miliona evra kao doprinos Republike Srbije.

MERA 5

Implementacija lokalnih razvojnih strategija – LIDER pristup

LIDER pristup u okviru Mere 5 treba da doprinese izgradnji društvenog kapitala i razvoju zajednice angažovanjem širokog spektra multisektorskih privatnih i javnih partnera u izradi **lokalnih strategija razvoja** koje doprinose ekonomskom, socijalnom, kulturnom i ekološkom poboljšanju lokalnih sredina.

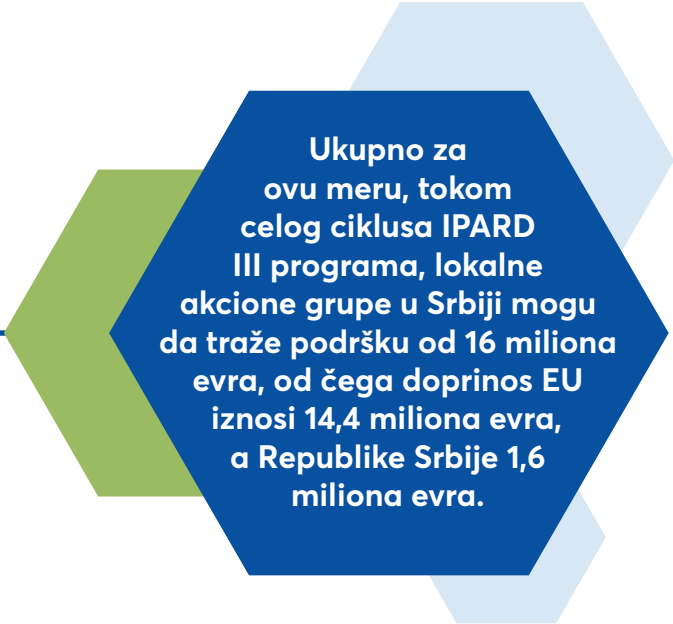
LIDER ima za cilj jačanje lokalnog razvoja uključivanjem ključnih javnih i privatnih lokalnih aktera i sufinansiranjem lokalnih projekata odabranih od strane ovih lokalnih aktera zajedno. LIDER pristup treba da pomogne široj ruralnoj populaciji da istražuje nove načine da postane konkurentan i da prevaziđe teškoće, kao što su trend starenja stanovništva, nizak nivo usluga ili nedostatak mogućnosti za zapošljavanje.

Glavne aktivnosti predviđene Merom 5:

- Ruralna ekonomija: razvoj kratkih lanaca snabdevanja i proizvoda sa dodatnom vrednošću, uključujući kvalitetne proizvode, zanatske i druge delatnosti za diversifikaciju ruralne privrede;
- Ruralni turizam: razvoj ruralnih turističkih proizvoda zasnovanih na korišćenju lokalnih, prirodnih i kulturnih resursa;
- Zajednica: jačanje kulturnog i društvenog života zajednice i podrška kolektivnim lokalnim organizacijama, udruženjima i NVO;
- Javni prostori: poboljšanje javnih prostora u selima;
- Životna sredina: unapređenje ekoloških standarda i promocija korišćenja obnovljive energije od strane lokalne zajednice;
- Umrežavanje: umrežavanje lokalnih akcionih grupa (LAG), razmena najbolje prakse, širenje IPARD programa i učenje novih pristupa ruralnom razvoju.

Prihvatljivi korisnici su lokalne akcione grupe, registrovane u skladu sa Zakonom o udruženjima, izabrane i ugovorene od strane IPARD agencije.

Intenzitet pomoći, izražen kao učešće javne podrške u prihvatljivim izdacima, iznosi do 100%.

Ukupno za ovu meru, tokom celog ciklusa IPARD III programa, lokalne akcione grupe u Srbiji mogu da traže podršku od 16 miliona evra, od čega doprinos EU iznosi 14,4 miliona evra, a Republike Srbije 1,6 miliona evra.

Opšti cilj ove mere je podrška ekonomskom, socijalnom i teritorijalnom razvoju, koji vodi ka pametnom, održivom i inkluzivnom rastu kroz razvoj fizičke infrastrukture u Republici Srbiji i olakšavanje razvoja poslovanja i zajednice, rasta i zapošljavanja u ruralnim sredinama.

Investicije u okviru Mere 6 obuhvatiće izgradnju/rekonstrukciju i nabavku fiksne opreme nepokretne infrastrukture za vodoprivredu, kanalizaciju i tretman otpadnih voda, upravljanje otpadom, puteve i snabdevanje energijom.

Korisnici ove mere su JLS (jedinice lokalne samouprave) za projekte koji se realizuju u naseljima do 10.000 stanovnika. Da bi se postigla maksimalna efikasnost takve podrške, korisnici moraju dokazati sposobnost da redovno održavaju investiciju, najmanje 5 godina nakon konačne isplate.

Tokom ciklusa IPARD III programa, JLS u Republici Srbiji imaće mogućnost da dobiju podršku u iznosu od 69,1 miliona evra, od čega doprinos EU iznosi 51,8 miliona evra, a doprinos Republike Srbije 17,3 miliona evra.

DOBRI PRIMERI – POSTANITE JEDAN OD NJIH

Tokom godina, mnogi poljoprivrednici u Srbiji imali su priliku da unaprede svoje poslovanje uz pomoć IPARD fondova. **Marina Vulović iz Čente je jedna od njih.**

Rođena u Ivanjici, Marina (42) je došla u Čentu, rodno mesto svoje majke, nakon što je diplomirala na Poljoprivrednom fakultetu u Beogradu, gde je studirala zaštitu bilja. Sada uzgaja pšenicu, suncokret, kukuruz i primenjuje svoje fakultetsko znanje u praksi. Međutim, ova mlada, sposobna žena radi mnogo više. Podiže pet sinova i brine o domaćinstvu, radi u polju, uzgaja stoku ... Ali jedna od zanimljivijih scena sa Marinom, nasmejanom plavušom, bila je kada nam je pokazala kako vešto vozi ogroman traktor, ostavljajući oblak prašine za sobom.

Iznad svega, ovaj moćan, novi deo opreme obezbeđuje sigurnost. Ovaj džin vuče vršalicu, prikolicu i drugu opremu i od velike je pomoći u svim fazama ratarstva, kojim rukovodi Marina, ali i u

poslovima oko stoke, koje obavlja njen suprug. Oboje imaju svoj deo posla, ali je prirodno da se međusobno pomažu, imajući u vidu da je poljoprivreda pre svega porodični posao. Međutim, kada su odlučili da kupe traktor, prijavili su se za novčane podsticaje, na Marinino ime.

U Upravi za agrarna plaćanja su, dakle, shvatili da je Marina jedna od retkih poljoprivrednica u Srbiji, koja se praktično bavi poljoprivredom, a nakon ispunjavanja ostalih kriterijuma poziva za podnošenje predloga projekata, dodeljena su joj bespovratna sredstva preko IPARD-a, koje obezbeđuje Evropska unija. Više od 35.000 evra, da budemo precizni.

„Proces prijavljivanja podrazumeva određenu papirologiju; u početku mi se taj proces činio komplikovanim, pa sam angažovala konsultantsku agenciju“, objašnjava ona, dodajući da se novac iz IPARD programa može koristiti i za pokrivanje tih troškova. „Bila sam nervozna kada su ljudi iz Uprave došli u inspekciju – znala sam da sam sve uradila kako treba, ali ipak je to bio veliki novac“, iskreno kaže Marina.

Međutim, ispostavilo se da nema razloga za brigu, a sada ohrabruje sve poljoprivrednike da se prijave za IPARD, dodajući da će se i ona verovatno ponovo prijaviti.

Dragiša Kovačević, uzgajivač višanja iz Rume, takođe ima veliko iskustvo u korišćenju IPARD sredstava.

„Mraz, grad, suše ili kiša i prejaki vetrovi, sve to predstavlja razlog za zabrinutost. A čak i ako uspete da ih sve savladate, čvorci počinju da uživaju u plodovima,“ kaže poljoprivrednik iz Rume i ukazuje na inventivno rešenje – takozvanog zmaja, spravu koja se uzdiže iznad drveća, oponašajući pokrete velike ptice grabljivice, kao što je soko, koja plaši čvorke.

Sada kada je svaki izazov definisan i rešen, voće treba brati, ali nedostaje radne snage. Sve je teže pronaći sezonske radnike, posebno one koji su pouzdani. Tako je i Dragiša došao na ideju i kupio berač višanja sredstvima EU, preko IPARD-a.

„Višnjje se sada brže beru i sa manje štete na plodovima, mašina je pouzdana i zamenjuje značajan deo radne snage. Ostvarili smo cilj da snizimo cenu branja. Finansijska pomoć koju smo dobili kroz IPARD je značajno doprinela poboljšanju našeg poslovanja i podizanju nivoa kvaliteta u svakoj fazi procesa.“

Mnogi poljoprivrednici nisu voljni da se prijavljuju za podsticaje, uključujući IPARD, jer zaziru od birokratije. Dragiša, pak, svoje iskustvo i u ovom pogledu opisuje kao pozitivno.

„Ceo proces je trajao godinu dana i nije bio nimalo komplikovan. Tokom tog perioda smo imali pet ili šest poseta na terenu: sve je to izvodljivo, zaista. Lako je ispuniti sve uslove i ohrabrio bih sve da se prijave, jer to pravi razliku“, zaključuje Dragiša.

Veljko Katanić iz Sombora jedan je od mladih poljoprivrednika koji su odlučili da modernizuju poslovanje uz pomoć sredstava iz IPARD programa.

„Kada sam bio mali, išao sam sa dedom i ocem na njivu i salaš, a vremenom sam to i zavoleo. Kako smo širili posao, nabavkom novih mašina i renoviranjem, sve je bilo zanimljivije i drugačije, tako da mi nije bilo teško da se zaljubim u ovaj posao,“ kaže Veljko.

Porodično gazdinstvo Katanić dobilo je od Evropske unije preko 44 hiljade evra za nabavku nove opreme kroz Instrument za pretpristupnu pomoć za ruralni razvoj (IPARD). Katanići su ovim novcem obnovili veliki deo mehanizacije koju poseduju, što je značajno unapredilo njihovo poslovanje.

Još jedan pozitivan primer je kompanija „ABD-prom“ iz Šapca, koja je uz pomoć IPARD-a nabavila solarne panele.

Ovo preduzeće postoji punih dvadeset godina i bavi se preradom i zamrzavanjem višanja, šljiva, jagoda i drugog voća. Tokom letnjih meseci, kada je ovo voće u sezoni, troše značajne količine električne energije za zamrzavanje proizvoda. Aleksandar Jakovljević, vlasnik „ABD-prom“ prisetio se kako je godinama obilazio strane kompanije, posmatrao njihov napredak i želeo da se modernizuje. Upravo to je i uradio – uz podršku EU nabavio je solarne panele.

Zanimljivo je da tokom zime kada je proizvodnja manja i kada nema tolike potrošnje električne energije, solarni paneli proizvode više nego dovoljno energije. Jakovljević prodaje višak proizvedene energije Elektroprivredi Srbije.

Kompletan projekat koštao je nešto više od 74 miliona dinara, od čega je više od 31 milion došao iz podrške EU kroz IPARD fondove.

„Važno nam je da imamo energiju za sopstvene potrebe. Investicija nije mala. Rok otplate će biti kraći nego što smo očekivali, jer su cene energenata drastično porasle“, rekao je Aleksandar Jakovljević.

EU MOGUĆNOSTI

IPARD je jedan od mnogih programa koje finansira EU. Iskoristite brojne mogućnosti i prijavite se za bespovratna sredstva i povoljne kredite Evropske unije, naučite nove veštine i postanite deo šire zajednice!

Sve o mogućnostima koje finansira EU potražite ovde <https://eumogucnosti.rs/mogucnosti/> ili kontaktirajte mogucnosti@euinfo.rs

Za više informacija:

Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji

Delegacija Evropske unije
u Republici Srbiji

Avenija 19a,
Vladimira Popovića 40/V,
11070 Novi Beograd, Srbija
Tel: 011 30 83 200
Fax: 011 30 83 201

- delegation-serbia@eeas.europa.eu
- www.europa.rs
- EU u Srbiji
- @eusrbija
- @eusrbija
- EU u Srbiji

EU za tebe

#EU ЗА ТЕБЕ

Jedinstvena web platforma gde se na jednom mestu mogu pronaći sve dostupne informacije, tenderi i grantovi koje finansira EU, uz vesti, priče i najave događanja za sve zainteresovane građane, studente, preduzetnike, poljoprivrednike, umetnike, naučnike, udruženja civilnog društva ili tela državne uprave.

- www.euzatebe.rs/rs

EU MOGUĆNOSTI

Pronađite mogućnosti za konkurisanje na jednom mestu:

- eumogucnosti.rs
- mogucnosti.euinfo.rs

EU info kutak NIŠ

Vožda Karađorđa 5,
18000 Niš, Srbija
Tel: 018 241 561

- officenis@euinfo.rs
- www.euinfo.rs
- [euipnis](https://www.facebook.com/euipnis)
- @EUinfoNis
- @euinfoNIS

EU info kutak NOVI SAD

- officenis@euinfo.rs
- www.euinfo.rs
- [euipnovisad](https://www.facebook.com/euipnovisad)
- EUinfoNS
- euinfoNS

